

PATRONAT HONOROWY
**Rektora Uniwersytetu
Kazimierza Wielkiego**
prof. dr. hab. Bernarda Mendlika

Uniwersytet
Kazimierza
Wielkiego

Wydział
Edukacji
Muzycznej

Międzynarodowy

Festiwal Artes Liberales

Muzyka i technika

Wydarzenia

Grudzień 2025 - Czerwiec 2026

- Kujawsko-Pomorski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. L. Braille'a w Bydgoszczy
- I Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Bydgoszczy
- VI Liceum Ogólnokształcące im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy
- Aula Copernicanum Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
- Zespół Pałacowo-Parkowy w Ostromecku

Komitet organizacyjny:

Członkowie Koła Naukowego Artes Liberales WEM
pod kierunkiem dr hab. Anny Szarapki, prof. uczelni:

Beniamin Balicki - prezes

Stanisław Andryszak

Jakub Gurgul

Roland Kaczorek

Kiryl Kozub

Miłosz Matłąg

Joanna Motylińska

Anastasiia Zinko

Wstęp

Międzynarodowy
Festiwal Artes Liberales

Muzyka
i technika

wpisuje się w kalendarz
obchodów 200. rocznicy
narodzin nowoczesnej kolei

w Europie, której symboliczny początek wyznacza uruchomienie 27 września 1825 roku pierwszego pasażerskiego połączenia w Anglii. Wydarzenie to zapoczątkowało proces przemian cywilizacyjnych, które zmieniły sposób funkcjonowania społeczeństw. Kolej nie tylko zrewolucjonizowała transport, lecz także przyczyniła się do intensyfikacji wymiany kulturowej między ludźmi i narodami. Na przełomie XIX i XX wieku dynamika postępu technologicznego osiągnęła poziom, który przeniknął do języka muzycznego. Kompozytorzy, zafascynowani kategoriami ruchu, prędkości i mechanizacji, zaczęli kształtować nowe środki wyrazu, w których motoryczność i repetytywność stały się istotnymi elementami organizacji dźwięku.

Dalszy rozwój technologii wniknął nie tylko w materię muzyczną, ale wpłynął również na wybór narzędzi twórczych. Powstanie muzyki elektroakustycznej i komputerowej otworzyło nowe perspektywy dla praktyki kompozytorskiej.

Festiwal Muzyka i technika jest zaproszeniem do wspólnego namysłu nad tymi procesami. Program obejmuje koncerty, prelekcje, warsztaty kompozytorskie oraz ogólnopolską konferencję naukową, której zwieńczeniem będzie koncert w Zespole Pałacowo-Parkowym w Ostromecku. Wydarzenia festiwalowe zostały włączone w międzynarodowe obchody Railway 200 i są częścią szerokiego programu upamiętniającego znaczenie kolei w historii nowoczesności.

Wyrazy wdzięczności kieruję do Pana Rektora, prof. dra hab. Bernarda Mendlika za objęcie wydarzenia patronatem, do Pani Kanclerz Moniki Matowskiej, do Pana Dziekana Wydziału Edukacji Muzycznej prof. dra hab. Arkadiusza Kaczyńskiego i do Pani dr hab. Katarzyny Matuszak, prof. uczelni za wsparcie w realizacji projektu. Szczególne podziękowania składam również Panu prof. dr hab. Wojciechowi Tomasiakowi za inspirujący pomysł powiązania problematyki muzyki i kolei oraz cenną pomoc merytoryczną. Dziękuję Panu Andrzejowi Gawrońskiemu, koordynatorowi Zespołu Pałacowo-Parkowego Ostromecko i Panu Pawłowi Świecy, Specjaliście ds. Dziedzictwa Kulturalnego. Serdeczne podziękowania pragnę złożyć członkom Koła Naukowego Artes Liberales za ich zaangażowanie w realizację projektu: przygotowanie prelekcji i koncertów w szkołach ponadpodstawowych w Bydgoszczy, udział w VII Ogólnopolskiej Konferencji Kół Naukowych w Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku, a także znaczący wkład w organizację warsztatów, konferencji i koncertu Muzyka i technika w Ostromecku.

Anna Szarapka
Dyrektor Festiwalu

Wydarzenia

I. Cykl prelekcji i koncertów Kolej na muzykę obejmuje cztery wydarzenia łączące historię kolejnictwa z muzyką:

1 grudnia 2025

Kujawsko-Pomorski
Specjalny Ośrodek
Szkołno-Wychowawczy
Nr 1 dla Dzieci i
Młodzieży Słabo
Widzącej
i Niewidomej im.
L. Braille'a w Bydgoszczy

21 stycznia 2026

I Liceum
Ogólnokształcące
im. Cypriana Kamila
Norwida w Bydgoszczy

25 lutego 2026

VI Liceum
Ogólnokształcące
im. Jana i Jędrzeja
Śniadeckich
w Bydgoszczy

12 maja 2026

Aula Copernicanum
UKW w Bydgoszczy

Wydarzenia były częścią
światowych obchodów
200. rocznicy powstania
kolei Railway 200
(Wielka Brytania).

Koncerty i prelekcje zostały przygotowane w ramach międzynarodowych obchodów 200. rocznicy powstania nowoczesnej kolei (Railway 200) oraz z okazji 190-lecia prawykonania Eisenbahn-Lust-Walzer Johanna Straussa – pierwszego w historii walca inspirowanego brzmieniem nowoczesnego pociągu. Podczas spotkania z młodzieżą opowiadamy o pierwszej podróży pasażerów w dniu 27 września 1825 roku, podczas której pokonali oni 26 mil z Shildon, Darlington do Stockton. Wydarzenia pozwalają słuchaczom przenieść się do czasów narodzin kolei, odkryć muzyczne fascynacje epoki i zobaczyć, jak techniczna rewolucja XIX wieku odbiła się echem w kulturze.

Program obejmuje prezentację historyczno-muzykologiczną oraz koncert w wykonaniu studentów i członków Koła Naukowego Artes Liberales działającego przy Wydziale Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

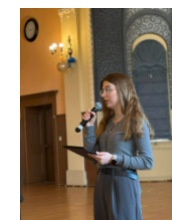
Kolej na muzykę to nie tylko spotkanie z historią i sztuką, lecz także otwarta dla lokalnej społeczności inicjatywa promująca dostępność kultury i edukacji muzycznej w bydgoskich szkołach średnich oraz w środowisku osób słabo widzących i niewidomych.

Wydarzeniem towarzyszącym jest VII Ogólnopolska Konferencja Kół Naukowych w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w dniu 17 kwietnia 2026 roku, podczas której członkowie Koła Naukowego Artes Liberales, wygłoszą dwa referaty prezentujące efekty działań edukacyjno-artystycznych Koła:

Beniamin Balicki - „Kolej na muzykę”- realizacja projektu edukacyjno-artystycznego dla szkół średnich z okazji 200-lecia kolei w Europie (Railway200);

Miłosz Matłąg - Muzyka wobec osiągnięć techniki w XIX i XX wieku w kontekście projektu edukacyjno-artystycznego;

Prezentacje muzyczne - **Jakub Gurgul** i **Roland Kaczorek**.

II. Warsztaty kompozytorskie i koncert Muzyka i Technika

20 maja 2026 r.,
godz. 12.00–18.00,
Aula Copernicanum, ul. M. Kopernika 1, Bydgoszcz

Warsztaty kompozytorskie: godz. 12.00 – 15.00
Koncert: 16.30 – 18.00
prowadzący: dr Julian Paprocki, mgr Wojciech Gładys

W ramach Międzynarodowego Festiwalu Artes Liberales Muzyka i technika, 20 maja 2026 roku w bydgoskiej Auli Copernicanum odbędą się specjalistyczne warsztaty muzyczne, które poprowadzą dr Julian Paprocki oraz mgr Wojciech Gładys. Zostały one zaprojektowane w formie trzech zintegrowanych modułów tematycznych. Ich celem jest dogłębna analiza wieloaspektowych relacji zachodzących między sztuką dźwięku, a szeroko pojętą techniką.

Pierwszy z modułów zdefiniuje technikę w ujęciu technologicznym. Stanowić on będzie przestrzeń do omówienia innowacyjnych strategii kompozytorskich oraz procesów tworzenia muzyki przy wykorzystaniu nowych mediów i elektroniki

Drugi segment ukaże technikę jako praxis. Ta część warsztatów skoncentruje się na swobodnych praktykach wykonawczych, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki niedeterminowanej, form otwartych oraz fenomenu improwizacji.

Trzeci aspekt spotkania wyeksponuje z kolei technikę w roli inspiracji, odpowiadając na pytanie, w jakim wymiarze industrializacja oraz postęp technologiczny mogą znaleźć swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w strukturach dzieła muzycznego.

Wydarzenie wykróczy poza ramy tradycyjnego wykładu akademickiego. Obok merytorycznej prelekcji i prezentacji oraz starannie wyselekcjonowanych przykładów, uczestnicy zostaną włączeni w aktywny proces twórczy, obejmujący wspólne tworzenie muzyki i improwizację. Istotnym elementem owego kreowania materii dźwiękowej w czasie rzeczywistym będzie wykorzystanie zrealizowanych wcześniej przez studentów nagrań terenowych (field recording), bazujących na sonorystyce pracujących maszyn oraz autentycznych zapowiedziach kolejowych.

Biogramy

dr Julian Paprocki

Fot.: Katarzyna Sadowska

Klarrecista, solista, improwizator. Doktor sztuki (2025, doktorat obroniony z wyróżnieniem), adiunkt na Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi. Pierwszy klarrecista orkiestry Polskiej Opery Królewskiej oraz członek „Chain Ensemble” prowadzonego przez Andrzeja Bauera, a także kolektywu artystycznego „flow unit”, w którego skład wchodzi polscy czołowi wykonawcy muzyki współczesnej.

Absolwent AM im. K. Szymanowskiego w Katowicach. Odbił także studia w Pôle Supérieur d’Enseignement Artistique w Paryżu w klasach: klarnetu Florenta Héau, klarnetu basowego Jean-Marca Volty oraz kameralistyki Philippe’a Ferro.

Studiował ponadto muzykologię (Université Paris-Sorbonne) oraz filozofię (Uniwersytet Warszawski).

Jest 37-krotnym laureatem konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich: klarnetowych, organowych, kompozytorskich i kameralnych. Stypendysta m.in.: Narodowego Centrum Kultury w programie „Młoda Polska” (2017) oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2012). Występował w większości filharmonii polskich jak również poza granicami kraju: w Austrii, Czechach, Estonii, Francji, Litwie, Łotwie, Niemczech, Norwegii, Portugalii, Słowacji, Ukrainie, Węgrzech i we Włoszech.

Swoje kompozycje i transkrypcje wydaje we Francji (Gérard Billaudot Éditeur, Klarthe Édition) oraz w kraju (Polskie Wydawnictwo Muzyczne). W 2018 roku wziął udział w projekcie PWM „Sto na sto. Muzyczne dekady wolności” z okazji obchodów rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, nagrywając utwory kameralne Konstantego Regamey’a oraz Tadeusza Wieleckiego. Album ten został nagrodzony Nagrodą Akademii Fonograficznej „Fryderyk” w kategoriach „Najwybitniejsze nagranie muzyki polskiej” oraz „Album roku”.

W 2025 roku, nakładem wytwórni Requiem Records, ukazała się jego debiutancka solowa płyta Surface of Timbre z dedykowanymi jemu utworami na klarnet kontrabasowy i elektronikę. Na płycie znajdują się utwory takich kompozytorów jak: Wojciech Błażejczyk, Maciej Jabłoński, Michał Janocha, Mateusz Ryczek, Ewa Trębacz i Artur Zagajewski.

Regularnie zapraszany do prowadzenia wykładów i warsztatów. Autor artykułów naukowych z pogranicza dziedzin muzykologii i filozofii, a także monografii „Trzy eseje o hermeneutyce muzyki” poświęconej analizie filozoficznej improwizacji muzycznej wydanej w 2024 roku.

**mgr
Wojciech Gładys**

Kompozytor i perkusista. Ukończył studia II stopnia na kierunku kompozycja i teoria muzyki w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi w klasie Artura Zagajewskiego. Zajmuje się przede wszystkim muzyką akustyczną, elektroakustyczną, elektroniczną i audiowizualną. Szczególnie interesuje się poszukiwaniem różnych form przekazu i systemów narracyjnych. Chętnie sięga po inspiracje społeczne i systemowe, głównie w tematyce przemocy i konfliktu, a także do innych dziedzin sztuki, takich jak malarstwo czy film. Jego kompozycje były prezentowane na wielu przeglądach i festiwalach, takich jak: Musica Polonica Nova, Musica Privata, Festiwal Wolności czy Festiwal Szekspirowski w Gdańsku. Jako perkusista wykonywał (w tym premierowo) liczne kompozycje polskich i zagranicznych twórców na festiwalach takich jak Musica Polonica Nova, Musica Privata czy Musica Moderna. Współtworzył Soundcheck New Music Ensemble pod dyrekcją Macieja Koczura. Od 2023 roku związany z Chórem Teatru Wielkiego w Łodzi. W ramach działalności kompozytorskiej współpracował podczas kursów mistrzowskich m.in. z Markiem Andre, Johannesem Kreidlerem, Simonem Steenem-Andersenem, Zygmuntem Krauzem, Francesco Filideim oraz z zespołami i wykonawcami takimi jak Spółdzielnia Muzyczna Contemporary Ensemble, Concept Store Quartet czy Kwartludium. Uczestnik kursów oraz warsztatów kompozytorskich w ramach Warszawskiej Jesieni (2021–23) i Synthetis Composition Courses (2022–24). Stypendysta Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2022/23), otrzymał także Stypendium Artystyczne Miasta Łodzi (2024).

Wybrane utwory: Maszyna Wiatrowa na orkiestrę symfoniczną (2020), Landscape 4 na fortepian i live electronics (2021), Brrr na melodykę solo (2022), crescENDO na saksofon sopranowy, puzon basowy, akordeon ćwierćtonowy, akordeon i wiolonczelę (2022), x(y)na saksofon sopranowy i puzon basowy (2022), Multimodul na saksofon sopranowy, perkusję, akordeon, klawesyn i wiolonczele (2022), Layers na trzy gitary elektryczne (2022), Cyber Will, muzyka do spektaklu (2023), Noc spadających gwiazd na klarnet solo, orkiestrę kameralną, wideo i elektronikę (2023), Tkanina na zespół i elektronikę (2024), Oczy nad ulicą, muzyka do filmu (2024), Krucjata dziecięca na orkiestrę kameralną i elektronikę (2024), MLOSI, instalacja na akordeon, wideo i elektronikę (2024), Planit 1 na trzy akordeony (2024).

III. Ogólnopolska Konferencja Muzyka i technika

2 czerwca 2026 r.,
godz. 10.00-17.30

Zespół Pałacowo-Parkowy w Ostromecku
ul. Bydgoska 9, 86-070 Ostromecko

stanie się przestrzenią refleksji nad tym, jak technika –
od XIX-wiecznych maszyn parowych po nowoczesne
technologie – wpływa na muzykę: jej estetykę, język, formy
oraz sposoby tworzenia, wykonania i odbioru.

Program

10:00 - *Inauguracja* - prof. dr hab. Arkadiusz Kaczyński, Dziekan WEM UKW,

Hymn Koła Naukowego Artes Liberales - Vivat Musica

Andrzej Koszewski, arr. Beniamin Balicki, wyk. Chór Kameralny WEM UKW,
dyr. dr Tomasz Kotwica

mgr Sebastian Soberski

Radioteleskopy i kosmiczne sygnały

11:00-11:15 - *Przerwa*

mgr Bartłomiej Sutt (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, Warszawa)

Rok 1960 a dzień dzisiejszy. Jak na przestrzeni ponad 60 lat rozwinęło się połączenie perkusji i elektroniki?

dr Julian Paprocki (Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi)

Relacja i zależność. Muzyka multimedialna w dobie cyfrowego panoptikonu

dr hab. Benedykt Ody, prof. uczelni (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)

Nowy paradygmat wirtuozerii: synergia technologii MPE, instrumentów EWI i kontrolerów gestu w kształtowaniu współczesnej techniki wykonawczej

12:30-12:45 - *Przerwa*

mgr Milena Kruszwick (Katolicki Uniwersytet Lubelski, Instytut Nauk o Sztuce)

Od maszyny do muzyki - inspiracje industrialne w twórczości kompozytorskiej Artura Zagajewskiego

mgr Hubert Gabriel Żmudzki (Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki, Gdańsk)

Technologiczne podstawy techniki języka dźwiękowego Georga Friedricha Haasa

dr hab. Anna Szarapka, prof. uczelni (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)

Estetyka postępu i doświadczenie techniki w muzyce XIX i XX wieku: od rewolucji kolejowej po eksplorację kosmosu

14:00-15:30 - *Przerwa*

Abstrakty

Sebastian Soberski

Radioteleskopy i kosmiczne sygnały

Prelekcja będzie opowieścią o radioastronomii i radioteleskopach z licznymi przykładami „dźwięków” kosmosu czyli sygnałów radiowych zamienionych na falę akustyczną słyszalną przez ludzkie ucho. Będzie można posłuchać wielu intrygujących przykładów kosmicznych "dźwięków". Słowo "dźwięki" celowo ujęte jest w cudzysłowie, bo w kosmicznej próżni fala dźwiękowa nie ma możliwości propagacji. Tytuł prelekcji jest pewnym skrótem myślowym, bo sygnały z przestrzeni kosmicznej przychodzą w postaci fal elektromagnetycznych lub cząsteczek korpuskularnych. Prowadzi się też badania nad falami grawitacyjnymi, ale ich bezpośrednia obserwacja jest niezmiernie trudna. Fale elektromagnetyczne dochodzące do Ziemi mogą być rejestrowane np. przez radioteleskopy, a następnie zamieniane na falę akustyczną (dźwięk) tak jak to się dzieje w zwykłym odbiorniku radiowym. Tylko w niektórych szczególnych przypadkach można takiej zamiany dokonać bezpośrednio, to znaczy bez zmiany częstotliwości. Na ogół jednak rejestrowane fale elektromagnetyczne leżą poza zakresem 20Hz-20KHz, więc aby po zamianie na falę dźwiękową mogły być słyszalne przez ucho ludzkie trzeba dodatkowo zmienić ich częstotliwość do podanego zakresu. Wśród kosmicznych sygnałów znajdują się przykładowe rejestracje dokonane największym w Polsce tego typu przyrządem - radioteleskopem „Kopernik”, działającym w Instytucie Astronomii UMK w Piwnicach. Ponadto będzie można usłyszeć pulsary, Słońce, magnetosfery planet i wiele innych ciekawych brzmień i sygnałów.

Sebastian Soberski jest astronomem kierownikiem Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego im. Mikołaja Kopernika w Grudziądzu oraz radioobserwatorem w Katedrze Radioastronomii w Instytucie Astronomii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zajmował się między innymi badaniami radiowych pozostałości po wybuchach supernowych oraz rozkładem pola magnetycznego w Galaktyce. Organizator oraz współorganizator sześciu wypraw astronomicznych w pas całkowitego zaćmienia Słońca. Wieloletni współpracownik stowarzyszenia „Fundusz ZDOLNI” (dawniej Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci).

Współtwórca projektu naukowo-artystycznego www.VoicesOfTheCosmos.PL, popularnonaukowego programu telewizyjnego Obserwatorium oraz programu telewizyjnego o astronomii dla dzieci Mała Urania.

Bartłomiej Sutt
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

**Rok 1960 a dzień dzisiejszy. Jak na przestrzeni ponad 60 lat
rozwinęło się połączenie perkusji i elektroniki?**

Rozwój połączenia perkusji i elektroniki należy rozpatrywać w szerokim kontekście ewolucji technologii dźwięku, sięgającej XIX wieku. Wczesne wynalazki, takie jak fonograf czy gramofon, umożliwiły nie tylko rejestrację, ale także manipulację brzmieniem. Przełomem w integracji instrumentów akustycznych z elektroniką stało się dzieło „Kontakte” Karlheinz Stockhausena (1958–1960), które połączyło wykonanie na żywo z materiałem elektroakustycznym odtwarzanym z taśmy. Kompozycja ta wykorzystywała zaawansowane środki techniczne, w tym generatory fal, filtry oraz wielokanałowy zapis, wyznaczając nowe kierunki w muzyce współczesnej.

Instrumenty perkusyjne, dzięki swojej bogatej palecie barw i możliwości artykulacyjnych, okazały się szczególnie predysponowane do współpracy z elektroniką. Współczesne praktyki obejmują różnorodne formy integracji, takie jak elektronika interaktywna, rozszerzone środowiska wykonawcze czy połączenia z warstwą wizualną. Równocześnie rola perkusisty uległa znacznemu poszerzeniu — obejmuje nie tylko wykonawstwo, lecz także obsługę technologii audio-wideo oraz podstawy programowania i codingu. Istotnym rozwinięciem tych tendencji są trzy kompozycje powstałe w ramach badań doktorskich, które eksplorują najnowsze możliwości integracji perkusji i elektroniki. W utworach tych zastosowano m.in. symulację komputera kwantowego do przetwarzania dźwięku w czasie rzeczywistym, co pozwala na uzyskanie fascynujących walorów estetycznych dźwięku. Dodatkowo wykorzystano autorskie urządzenia oparte na platformie Arduino, umożliwiające sterowanie dźwiękiem za pomocą gestów, co rozszerza zakres kontroli wykonawcy nad warstwą elektroniczną.

Julian Paprocki
Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi

**Relacja i zależność. Muzyka multimedialna
w dobie cyfrowego panoptikonu**

W ostatnich dekadach ważne miejsce w twórczości kompozytorów zajęła muzyka elektroakustyczna. Ten gatunek powstały na kanwie rozwijających się technologii nie jest niczym nowym zarówno dla muzykologów jak i publiczności. Niemniej jednak w opinii autora, charakterystyczny sposób narracji muzycznej oraz artystyczne tworzywo zachęca do szczegółnego

namysłu filozoficznego. Fakt obecności muzyka-wykonawcy oraz użyczenie jego głosu i ciała mediom cyfrowym wznosi problem nawet nie tyle natury estetycznej, co hermeneutycznej oczekując odpowiedzi na to, czym i jakie może być rozumienie zarówno samego utworu elektroakustycznego, jego twórcy, wykonawcy czy odbiorcy. Do opisanego tego zjawiska posłużą z jednej strony pojęcia relacji i zależności jako konstytutywne do określenia udziału podmiotu i przedmiotu w dziele sztuki. Z drugiej strony autor proponuje pojęcie cyfrowego panoptikonu jako przestrzeni dziania się dzieła sztuki i sceny, na której w osamotnieniu pozostaje człowiek. Referat będzie miał charakter prolegomeniczny do zagadnienia wielowymiarowego. Prezentacja teorii odbędzie się na podstawie wysłuchanego utworu Wojciecha Błażejczyka *Contraails* na klarnet kontrabasowy i elektronikę z 2024 roku.

Benedykt Ody
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego

**Nowy paradygmat wirtuozerii: synergia technologii MPE,
instrumentów EWI i kontrolerów gestu w kształtowaniu
współczesnej techniki wykonawczej**

W dobie dynamicznych przemian cyfrowych tradycyjne rozumienie wirtuozerii podlega gruntownej redefinicji, kształtując nowy paradygmat wykonawstwa oparty na zaawansowanej synergii technologicznej. Kluczowymi filarami tej zmiany są: standard MPE (MIDI Polyphonic Expression), elektroniczne instrumenty dęte (Electronic wind instruments/ controllers) oraz innowacyjne kontrolery gestu i ruchu (Advanced Gesture/Motion MIDI Controllers). Współczesny warsztat muzyka przestaje ograniczać się wyłącznie do fizycznej interakcji z materiałem instrumentu akustycznego, otwierając się na ontologiczną wręcz zmianę w filozofii kreowania dźwięku. Proces ten odbywa się w czasie rzeczywistym poprzez wielowymiarowy dotyk i nacisk, przez strumień powietrza i dynamikę oddechu, aż po plastykę ruchu ciała.

Nowa perspektywa postrzega dźwięk nie jako statyczną jednostkę, lecz jako „żyjącą”, polifoniczną materię. Dzięki technologii MPE każda składowa struktura dźwiękowej zyskuje niezależną artykulację, barwę i mikromodalność. Sprawia to, że współczesne kontrolery cyfrowe zyskują głębię ekspresji zarezerwowaną dotychczas dla instrumentów smyczkowych czy dętych, oferując wykonawcy niespotykany dotąd wachlarz narzędzi kreacji brzmieniowej.

Implementacja tych rozwiązań w edukacji artystycznej stawia przed pedagogami i studentami nowe wyzwania. Nowoczesna technika gry

wymaga połączenia biegłości manualnej z kompetencjami technologicznymi w zakresie syntezy dźwięku i mapowania parametrów ekspresji. W tym modelu instrumentalista staje się de facto współtwórcą instrumentu, integrując klasyczną wrażliwość z obsługą inteligentnych interfejsów cyfrowych.

Podjęcie to kładzie silny nacisk na zachowanie ciągłości kulturowej. Nowe technologie nie zastępują instrumentarium klasycznego, lecz stanowią jego organiczne rozszerzenie. Jedynie poprzez integrację historycznego dziedzictwa z innowacyjnymi narzędziami ekspresji możliwe jest pełne wykorzystanie współczesnego potencjału artykulacyjnego i sonorystycznego, co warunkuje nieskrępowany rozwój sztuki dźwięku w XXI wieku.

Milena Kruszwic
Katolicki Uniwersytet Lubelski, Instytut Nauk o Sztuce

*Od maszyny do muzyki: industrialne inspiracje
w twórczości kompozytorskiej*

Przedmiotem referatu jest związek pomiędzy dziedzictwem przemysłowym Łodzi a muzyką współczesną, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości Marcina Stańczyka i Artura Zagajewskiego. Łódź, jako miasto o głęboko zakorzenionej tradycji włókienniczej, stała się w tym kontekście przestrzenią inspiracji dla kompozytorów, którzy przekształcają rytmy maszyn tkackich oraz struktury procesów przemysłowych w język muzyczny.

W twórczości Stańczyka i Zagajewskiego odniesienia do świata przemysłu wykraczają poza funkcję ilustracyjną. Elementy mechaniki oraz rytm pracy fabryk wpływają na strukturę kompozycji, kształtując jej fakturę i organizację przestrzeni dźwiękowej. W ten sposób industrialne dziedzictwo miasta zostaje przetworzone w nowoczesny idiom muzyczny, oparty na eksperymentalnym podejściu do brzmienia i rytmu.

Hubert Gabriel Żmudzki
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

*Technologiczne podstawy techniki języka dźwiękowego
Georga Friedricha Haasa*

Język dźwiękowy Georga Friedricha Haasa (*1953) wyrasta z technologicznych osiągnięć analizy widma dźwięku. Cezurą dla kształtującej się postawy estetycznej austriackiego twórcy stał się pobyt w paryskim Institut de Recherche et Coordination Acoustique/Musique (IRCAM) w 1991 roku. Georg Friedrich Haas jest powszechnie klasyfikowany jako jeden z kontynuatorów musique spectrale. Odwzorowanie widma oraz wierna transpozycja struktury naturalnego szeregu harmonicznego na organizację materiału dźwiękowego wykształca nowy model harmoniki, którego fundament stanowią tzw. akordy alikwotowe. Równolegle wyzwala on mikrotonowość z ram teoretycznego konstruktów i nadaje jej autonomię, uzasadniając ją obecnością interwałów mniejszych od półtonu we wszechobecnej praktyce życia codziennego. Haas sięga także po iluzje akustyczne, takie jak Shepard Tone, pozwalające na kreowanie wrażenia niekończącej się spirali dźwięków – audytywnego odpowiednika paradoksalnych schodów M.C. Eschera. Jego muzyka w unikalny sposób spaja osiągnięcia technologiczne przełomu wieków z kontynuacją tradycji świetlnej Aleksandra Skriabina oraz dziedzictwem romantycznej myśli Antona Brucknera i Gustava Mahlera. W efekcie wielu nieoczywistych połączeń, techniczny eklektyzm wytwarza oryginalny idiom kompozytorski – jeden z najbardziej charakterystycznych języków dźwiękowych muzyki XX i XXI wieku.

Anna Szarapka
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego

*Estetyka postępu i doświadczenie techniki
w muzyce XIX i XX wieku: od rewolucji kolejowej
po eksplorację kosmosu*

Wiek XIX, ukształtowany przez rewolucję przemysłową oraz intensywny rozwój technologiczny, przyniósł zasadnicze przemiany w kulturze muzycznej, wpływając na ewolucję praktyk kompozytorskich, wykonawczych i odbiorczych. Szczególnym symbolem nowoczesności stała się kolej, uruchomiona w Anglii w 1825 roku, która szybko rozpowszechniła się w Europie i silnie oddziaływała na wyobraźnię artystów XIX i XX wieku. Motyw kolei znalazł wyraz zarówno w twórczości

programowej, jak i tanecznej, obejmując kompozycje takich twórców jak Charles-Valentin Alkan, Xawery A. Kędzierski, Leopold Lewandowski, Hans Christian Lumbye, Johann Strauss I, Johann Strauss II, Xawery Syrewicz, Jan Śliwiński, a w XX wieku Arthur Honegger, Steve Reich, Eugeniusz Rudnik, Pierre Schaeffer i Władysław Walentynowicz. Równolegle rozwijała się refleksja teoretyczna dotycząca integracji dźwięków mechanicznych z praktyką kompozytorską, której wyrazem stał się futurystyczny manifest *L'arte dei rumori* Luigiego Russola, postulujący włączenie brzmień maszyn oraz środowiska miejskiego do języka muzycznego.

Celem referatu jest zatem ukazanie, że muzyka XIX i XX wieku nie tylko czerpała inspiracje z rozwoju technologicznego, lecz także przetwarzała go w doświadczenie estetyczne, odzwierciedlając przemiany w sposobie postrzegania piękna oraz redefiniując wartości i funkcje sztuki w nowoczesnym świecie.

Zwiedzanie

Zespołu Pałacowo-Parkowego w Ostromecku

Stary Pałac:

Kolekcja fortepianów i pianin im. A. Szwalbego
Salonik im. Zygmunta Noskowskiego
Wystawa malarstwa współczesnego Fragmenty
Symboliczny gabinet Andrzeja Szwalbego

Nowy Pałac:

Skład Sommerfelda i Bydgoska Fabryka Akordeonów
Przebudzenie – bydgoska kolekcja Profesora Dariusza Markowskiego
Kolekcja Aneri i Wojciecha Weissów w Ostromecku
Gabinet Schinkla
Salon Alvenslebenów
Wystawa Huhuczny Strych

Fot.: palaceostromecko.pl/palac-nowy

Koncert finałowy

Międzynarodowego Festiwalu Artes Liberales Muzyka i technika

Koncert towarzyszący Ogólnopolskiej Konferencji Muzyka i technika stanowi artystyczne dopełnienie refleksji naukowej nad relacjami między muzyką i technologią. Zaprezentowane utwory ukażą, w jaki sposób technika – od maszyn parowych i kolei żelaznej, po nowoczesne technologie – kształtuje wyobraźnię muzyczną.

W pierwszej części programu usłyszymy kompozycje wyrażające entuzjazm towarzyszący pojawieniu się nowoczesnego transportu kolejowego, fascynację rytmem maszyny, regularnością mechanizmu oraz nowym doświadczeniem przestrzeni i prędkości. W drugiej części koncertu tradycja połączy się z nowoczesnością – zabrzmiały intrygujące interpretacje klasycznych motywów – od lekkiej, jazzowej aranżacji beethovenowskiej bagateli *Dla Elizy*, przez pełną emocji fantazję inspirowaną *Carmen* Georges'a Bizeta, aż po poruszającą pieśń z filmu *Miasto 44*. Koncert zwieńczy kompozycje Beniamina Balickiego – studenta Wydziału Edukacji Muzycznej UKW.

Xawery Syrewicz – *Kolej żelazna: Galop-Polka*,
wyk. Jakub Gurgul – fortepian

Leopold Lewandowski – *Mazur Terespolski*,
wyk. Hanna Matskevich

Maurice Dietrich – *Galop na fortepian na cztery
ręce op. 56*,
wyk. Yaryna Liubinska, Anna Magnuszewska

Władysław Walentynowicz – *6000 pociągów*,
wyk. Justyna Droszcz – sopran, Justyna
Jakubowska – fortepian

Ludwig van Beethoven/Mirosław Skoryk – *Jazzowa parafraza “Dla Elizy”
na fortepian na cztery ręce*,
wyk. Yaryna Liubinska, Anna Magnuszewska – fortepian

Alexander Rosenblatt – *Carmen Fantasy: Habanera, Seguidilla,
Aria Don Jose, Taniec Cygański*,
wyk. Alicja Meyerholz – klarnet, Marlena Winnicka – fortepian

Paweł Lucewicz, śl. Zofia Jaworowska – *Miasto z filmu Miasto 44*,
wyk. Maja Kamińska – śpiew, Anastasiia Zinko – fortepian

Beniamin Balicki – *Sonata fortepianowa nr 2*,
wyk. Jakub Gurgul

Beniamin Balicki – *Kwintet fortepianowy*,
wyk. Roland Kaczorek – fortepian i Zespół Smyczkowy WEM UKW
w składzie:

Aleksandra Maćkowiak – skrzypce I

Wiktoria Mostowy – skrzypce II

Emilia Lehmann – altówka

Małgorzata Nowicka – wiolonczela
przygotowanie – Piotr Beciński.

Dyrektor Festiwalu

dr hab. Anna Szarapka, prof. UKW

Komitet organizacyjny:

Członkowie Koła Naukowego Artes Liberales WEM
pod kierunkiem prof. uczelni dr hab. Anny Szarapki:

Beniamin Balicki – prezes, Stanisław Andryszak, Jakub Gurgul,
Roland Kaczorek, Kirył Kozub, Miłosz Matłąg, Joanna
Motylińska, Anastasiia Zinko.

Organizatorzy festiwalu:

Wydział Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza
Wielkiego
Miejskie Centrum Kultury

Patronat honorowy

Prof. dr hab. Bernard Mendlik, Rektor UKW

Partnerzy festiwalu

PESA Bydgoszcz SA

Patroni medialni

TVP3 Bydgoszcz
Polskie Radio PiK

Szczególne podziękowania

Rektor UKW, prof. dr hab. Bernard Mendlik

Dziekan WEM UKW, prof. dr hab. Arkadiusz Kaczyński

Prof. dr hab. Wojciech Tomasiak, Wydział Nauk o Kulturze

Kanclerz UKW, Monika Matowska

Dyrektor Miejskiego Centrum Kultury, Marzena Matowska

Koordynator Zespołu Pałacowo-Parkowego Ostromecko,

Andrzej Gawroński

Specjalista ds. Dziedzictwa Kulturalnego, Ostromecko,

Paweł Świeca